

Arbeids- og inkluderingsdepartementet - AID

Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Vår referanse: 24/03101-2
Arkivkode: 440
Saksbehandler: Gry Brandshaug Dale
Deres referanse:
Dato: 06.12.2024

Høringsuttalelse – Høring om endringer i arbeidsmiljøloven – midlertidig ansettelse for praksisarbeid

KS gir med dette svar på høring av forslag fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet om å presisere og avgrense bestemmelsen i arbeidsmiljøloven § 14-9 andre ledd bokstav c om midlertidig ansettelse for praksisarbeid. Høringsfristen var 29. november, men KS har fått utsatt frist til 6. desember 2024.

KS mener:

- KS mener prinsipalt at adgangen til midlertidig ansettelse for praksisarbeid, ikke bør presiseres og avgrenses til at praksisarbeidet må gjennomføres underveis i et utdanningsløp.
- KS mener subsidiært at ordlyden i forslaget til forskrift § 3 *Traineeprogram i kommunal og fylkeskommunal sektor* ikke er dekkende for det behovet sektoren har for å kunne inkludere de aktuelle gruppene inn i arbeid. KS foreslår en alternativ ordlyd nedenfor.

Prinsipalt; Nærmere om hvorfor KS mener at bestemmelsen ikke bør endres

Fast ansettelse er en viktig hovedregel i norsk arbeidsliv som alle parter støtter opp om.

Midlertidig ansettelse er mest vanlig blant deltidsansatte, og særlig blant dem som kombinerer en deltidsjobb med annen hovedaktivitet, for eksempel studier. Det vises til NOU 2021: 9 «Den norske modellen og fremtidens arbeidsliv - Utredning om tilknytningsformer og virksomhetsorganisering» punkt 5.4.2.1. Det uttales der at i overkant av 40 prosent av de midlertidige ansatte svarer at de er vikarer, 20-25 prosent er ekstrahjelp, i underkant av 20 prosent sier de er på engasjement eller prosjektansatt, mens de resterende fordeler seg på ulike typer opplæringsstillinger, arbeidsmarkedstiltak eller annet (Nergaard, 2018, side 44). Det er med andre ord ikke omfattende bruk av denne hjemmelen for midlertidig ansettelse.

Flertallet i utvalget så behov for en avgrensning av begrepet praksisarbeid, noe departementet nå følger opp. KS understreker at departementet ikke har lagt frem funn som tilsier at bestemmelsen brukes i stor grad, og heller ikke at bestemmelsen ofte praktiseres galt. KS kjenner ikke til saker i kommunal sektor hvor ulovlig bruk av hjemmelen er anført, og dette på tross av det store omfanget av saker som kommer inn til advokatene og forhandlingsavdelingen. KS er derfor ikke enig i at det er et behov for en innskrenkning av arbeidsmiljøloven § 14-9 andre ledd bokstav c.

Med de utfordringer landet står overfor med utenforskap og kommunesektorens bekymringsfulle stadig økende mangel på arbeidskraft i flere sektorer, kan ikke KS se at det er tiden for en ytterligere begrensninger av mulighetene for praksisarbeid.

Som kjent arbeider KS og medlemmene svært aktivt med inkludering av personer som står utenfor arbeidslivet. Det er oppnådd enighet med forhandlingssammenslutningene hva som etter en helhetsvurdering kan være unntak fra kvalifikasjonsprinsippet. Adgangen til midlertidig ansettelse av disse personene er begrenset til personer som mottar lønnstilskudd, jf. arbeidsmiljøloven § 14-9 andre ledd bokstav d og praksisarbeid etter bokstav c. En begrensning av adgangen etter bokstav c medfører en risiko for at mange personer ikke vil kunne tilbys en praksisplass, fordi de ikke kan gå inn i et utdanningsløp. De vil ikke ha kompetanse til å få en fast stilling. Ifølge departementet er betegnelsen «utdanningsløp» ment å omfatte både utdanning som gir yrkeskompetanse på videregående nivå, som for eksempel fagbrev og svennebrev, høyere yrkesfaglig utdanning på fagskolenivå og høyere utdanning fra høyskole og universitet. De personene som inkluderes inn i kommunal sektor på grunn av unntak fra kvalifikasjonsprinsippet, vil ikke nødvendigvis kunne tilegne seg yrkeskompetanse på videregående nivå. Praksisplassen vil imidlertid kunne kvalifisere for senere fast ansettelse gjennom at de tilegner seg teoretisk og praktisk kunnskap.

Adgangen til midlertidig ansettelse for praksisarbeid som kun gjennomføres underveis i et utdanningsløp vil derfor bli for snever. Kommunal sektor har behov for midlertidig ansettelse av de som ikke er i et utdanningsløp, men som blir kvalifisert gjennom arbeidet til å bli ansatt i ordinære stillinger det er et stort behov for og vanskelig å rekruttere til.

Subsidiært; Nærmere om hvordan KS mener en forskriftshjemmel bør formuleres

Når ordlyden begrenses til begrepet «traineeprogram», mener KS det er uklart hvorvidt alle praksisordninger som kvalifiserer til arbeid omfattes. Begrepet er valgt fordi det benyttes i statsansatteloven, men dette er ikke et kjent begrep i kommunal sektor. Traineer er et begrep som er best kjent for økonomi- og jusstudenter. KS mener et bedre begrep enn traineeprogram er «praksisstilling».

Personer som står utenfor arbeid, opplæring og utdanning vil i stor grad være personer som mottar bistand fra NAV for å komme inn i arbeid. Det vil i seg selv være en begrensning i utbredelsen av bestemmelsen. Det bør være opp til kommunal sektor å avgjøre hva slags kvalifisering som er nødvendig for å få faste jobber i kommunal sektor for de som skal inkluderes inn i arbeid. Hensikten med ansettelser i en kvalifiseringsstilling er å kvalifisere til jobber som kommunal sektor har bruk for. KS foreslår derfor at siste setning i forskriften § 3 om at Arbeids- og inkluderingsdepartementet kan gi nærmere regler om programmets omfang og innhold, strykes. Departementet bør ikke kunne begrense innholdet i en bestemmelse som er så tett knyttet opp til hvordan KS og kommunal sektor tolker innholdet i det ulovfestede kvalifiseringsprinsippet i kommunal sektor. Det kan få utilsiktede og uheldige virkninger. Det viktigste bør være at ansettelsen er tidsbegrenset.

KS foreslår følgende bestemmelse;

«Deltaker i en kommunal eller fylkeskommunal praksisstilling for personer med funksjonsnedsettelse eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring, kan ansettes midlertidig i to år med adgang til ett års forlengelse.»

Tor Arne Gangsø
Områdedirektør Arbeidsliv

Tor Allstrin
Områdedirektør Advokatene

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur